

N:o 12.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1872, kl. 3 e. m.

*Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring af 9 § Riksdags-ordningen.*

Första punkten af ifrågavarande paragraf lyder sålunda: "Till ledamöter i Första Kammaren kunna endast väljas män, som uppnått trettiofem års ålder samt ega och minst tre år näst före valet egt fastighet till taxeringsvärde, ej understigande åttatio tusen Riksdaler, eller ock till staten skatta samt under tid, som nyss är sagd, skattat för minst fyra tusen Riksdaler årlig inkomst af kapital eller arbete". I en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 198, första punkten, har Herr *Ehrenborg* föreslagit, "att § 9 omredigeras så, att valbarhet till Första Kammaren äfven tillerkännes den, som är och under tre år näst före valet varit beskattad för så stor inkomst af kapital eller arbete, att denna sammanlagd med en efter fem för hundra beräknad ränta å under samma tid egt fastighets taxeringsvärde uppgår till minst fyra tusen Riksdaler".

Af denna paragrafs nuvarande ordalydelse följer, att de deri nämnda alternativa valbarhetsvilkor ej kunna sammanslås, utan att för valbarhet fordras att uppfylla åtminstone det ena af de föreskrifna villkoren i dess helhet. En person, som eger fastighet till inemot 80,000 Riksdalers taxeringsvärde och derjemte är beskattad för en till närmare 4,000 Riksdaler uppgående inkomst af kapital eller arbete, är följaktligen icke till riksdagsman i Första Kammaren valbar. Att emellertid lagstiftaren icke fästat någon synnerlig vikt vid denna begränsning af förmögenhetskategorierna, utan hufvudsakligen afsett ett visst mått, under den ena eller andra formen, af ekonomiskt oberoende, synes så mycket mera antagligt som det föreskrifna inkomstbeloppet just svarar emot den vanligen till fem procent beräknade räntan på fastighetsvärdet.

Bih. till Riksd. Prot. 1872. 3 Saml. 9 Häft.

En omredigering af paragrafen, hvarigenom äfven ett lägre fastighetsvärde i förening med en viss inkomst må kunna medföra valbarhet, synes därför öfverensstämma med lagstiftarens mening, och Utskottet finner der- till ett ytterligare skäl i den omständigheten att antalet af personer, som kunna i Första Kammaren inväljas, derigenom skulle ökas, utan att någon förändring egde rum i Kammarens karakter, som väsendtligen beror derpå att dess ledamöter sakna arfvode.

Utskottet hemställer därför,

att Riksdagen måtte antaga att hvila till vidare grund- lagsenlig behandling följande förändrade lydelse af

Riksdags-ordningen:

§ 9.

(Nuvarande lydelsen.)

Till ledamöter i Första Kammaren kunna endast väljas män, som uppnått trettiofem års ålder, samt ega och minst tre år näst före valet egt fastig- het till taxeringsvärde, ej understi- gande åttatio tusen Riksdaler, eller ock till staten skatta samt under tid, som nyss är sagd, skattat för *minst fyra tusen Riksdaler årlig inkomst af kapi- tal eller arbete*. Kommer riksdags- man etc.

(Föreslagen lydelse.)

Till ledamöter i Första Kammaren kunna endast väljas män, som upp- nått trettiofem års ålder, samt ega och minst tre år näst före valet egt fastig- het till taxeringsvärde, ej understi- gande åttatio tusen Riksdaler eller ock till staten skatta samt under tid, som nyss är sagd, skattat för *en så stor årlig inkomst af kapital eller arbete, att densamma ensam för sig eller ock sammanlagd med en efter fem för hundra beräknad ränta å egd fastighets taxeringsvärde, uppgår till fyra tusen Riksdaler*. Kommer riks- dagsman, etc.

Stockholm den 16 April 1872.

På Utskottets vägnar:

TH. MUNCK AF ROSENSCHÖLD.

Reservationer:

af Herrar *Munck af Rosenschöld, von Ehrenheim, von Gegerfelt, Rydin* och Friherre *Tersmeden*.

Herrar *Dickson, Faxe* och Friherre *Koskull* hafva anmält, att de icke varit närvarande vid detta ärendes behandling inom Utskottet.

N:o 13.

Ank. till Riksd. Kansli den 16 April 1872, kl. 3 e. m.

*Konstitutions-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om
ändring i 13:de § Riksdags-ordningen.*

I andra momentet af denna paragraf förekommer det stadgande, att domsaga med större folkmängd än fyratiotusen skall i fråga om val af riksdagsman i Andra Kammaren indelas i två valkretsar, *så vidt ske kan häradsvis*. Detta stadgande har Herr *Ehrenborg* i en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 198, andra punkten, ansett böra tolkas så, att då en dylik domsaga består af två eller flera härad, den alltid *måste* delas häradsvis, eftersom en sådan delning i slikt fall icke kan sägas vara omöjlig. Men enär stadgandet med denna tolkning kan leda derhän, att till exempel af de båda valkretsarne inom samma domsaga den ena blir flerdubbelt folkrikare än den andra, eller att till undvikande af ett dylikt missförhållande två härad beläggna på flera mils afstånd från hvarandra förenas till en valkrets, har motionären föreslagit att orden "så vidt ske kan häradsvis" måtte utgå eller förändras till "så vidt lämpligen ske kan häradsvis".

Då det just är folkmängdens storlek som betingar en domsagas delning i två valkretsar, har man redan vid aktgifvande på denna omständig-